

Jiří S o j á k :

Príspevek k poznání květeny Nízkých Polonin

Podávám zpracování floristického materiálu z naší části Nízkých Polonin. Podrobný floristický výzkum této oblasti, tak zanedbávané botaniky v době, kdy více lákaly vysoké a nepoměrně bohatší poloniny Zakarp. Ukrajiny, bude jednou podkladem, umožňujícím konečné rozřešení problému botanického rozhraní mezi Východními a Západními Karpaty. Teprve v posledních letech se Nízké Poloniny těší větší pozornosti našich botaniků. Jde o území, které v současné době je jedinou, i když ne vynikající, tedy alespoň postačující ukázkou „poloninské“ flory. Vihorlat je na východokarpatské prvky chudší. Od jihu navštívili a zpracovávali naše území B e h r e n d s e n (1876), potom až S t a n ě k (jeho údaje jsou v D o s t á l o v ě Květeně ČSR, 1948—50) a M á j o v s k ý (1956). V okolí Medzilaborců botanisoval D o m i n (1940). Z polské strany byly pohraniční hřebeny prozkoumávány K n a p p e m (1869), K o t u l o u (1883) a W o l o s z c z a k e m (1894). To jsou ovšem jen základní práce, menších příspěvků a zpráv je více.

Nízké Poloniny jakožto celek jsou nejzápadnější částí Lesních Karpat, rozprostírající se mezi Lupkovským a Užockým průsmykem, a zahrnují dues kromě našeho území také oblast ukrajinskou a polskou (zvanou Bieszczady Zachodnie). V tomto příspěvku je uvedena jen část nálezů z let 1956 a 1957 a to výhradně z jižní a východní části našeho území. Celkem jsem zde ověřil výskyt těchto východokarpatských, resp. alpsko-balkánsko-východokarpatských elementů: *Aconitum lasiocarpum*, *Campanula* abietina*, *Cirsium waldsteinii*, *Dianthus* compactus*, *Euphorbia austriaca* (carpatica auct. non Wolf.), *Helleborus purpurascens*, *Lathyrus laevigatus*, *Rorippa stylosa* (pyrenaica), *Senecio sulphureus* (ssp. *microrrhizus*), *Viola declinata*, *Veratrum album* ssp. *albicans* a *Silene dubia*. Z nich poslední dva jsou nové pro československou květenu (cf. S o j á k, Preslia 1958, 30 : 208) a poslední je navíc prvním nálezem této rostliny za Užockým rozhraním. Kromě toho byl pro naši květenu potvrzen *Iris* pseudocyperus*, který je současně novou rostlinou pro Polsko. Dále byly zjištěny většinou hojně vyskytly prvků, které v Západních Karpatech jen doznívají, jako *Aposeris foetida*, *Cerastium silvaticum*, *Eleocharis carniolica*, *Scopola carniolica*, *Symphytum cordatum*, *Telekia speciosa* a *Matteuccia struthiopteris*. V území také roste *Coronilla latifolia*, *Sedum annuum*, *Tozzia* carpatica* a *Veronica* jacquini*. Celkově není tento přehled chudší než soupis, který podávají pro polskou část pohoří J a s i e w i c z a Z a r z y c k i (9). Děkuji na tomto místě kolegům Miloslavu K o v a n d o v i a Zdeňkovi Š r o u b k o v i, kteří mne doprovázeli na některých exkursích.

Aconitum anthora L.: Zboj — při vřeholu skal na čs. státní hranici na hřebenu Stinky mezi kótami 1073 a 1078.

Aconitum moldavicum H a c q. (ssp. *moldavicum*): N. Sedlica — zarostlé skály na Rabia skale [též K n a p p (10), W o l o s z c z a k (19)]; JZ svahy kóty 521 mezi Kolbasovem a Uličem (M á j o v s k ý, 12); u Riky v údolí mezi Runinou a Topolou; okraje bučin v údolí Cirochy mezi

Stakčínem a Starinou; habrové háje v údolí mezi Stakčínem a Kalnou Roztokou poblíž kóty 310; údolí Holinky (též *Behrendsen*, 1) a v bočních údolích; údolí Pichonky mezi Sninou a Pichne na úpatí Bramhory a Trstiance; Viničná hora u Sniny (N o v á k, 15); lesnatá údolí sev. od Cirochy mezi Dlhým a Belou n. C.; pod kótou 304 sev. Dlhého n. C.; světlé lesy v údolí Ilovnice u Adidoveu. F u t á k (viz D o s t á l, 6), který stanovil rozšíření tohoto druhu na Slovensku, ho z naší oblasti a z Vihorlatu nezná a jmenuje nejbližše našemu území Šáryš. V oblasti převládá var. *australe* (R e h b.) G. G r i n t, typ roste na Rabia Skale.

Aconitum lasiocarpum R e h b. [*A. paniculatum* L a m. ssp. *lasiocarpum* (R e h b.) S o ó; *A. toxicum* R e h b. ssp. *lasiocarpum* (R e h b.) G. G r i n t.]: N. Sedlica — hojně v trávě nad horní hranou skal a v zarostlých roklicích i na skalách Rabia Skaly. Z této lokality ho uvádí už W o l o s z c z a k (19) pod označením *Aconitum paniculatum*; pod správným jménem ho odtud publikoval až M á j o v s k ý (12). Na druhé slovenské lokalitě, na Vihorlatě, byl sbírán už D i e t z e m, ale pod správným označením ho odsud uvádí až S z ü c s in *Acta geobot. hung.* 1942, 5 : 213 (cf. též M i c h a l k o, *Biologie* 1955, 10 : 618). Bude třeba zjistit, zda K n a p p o v a (10) lokalita na Rawce patří pravému *A. paniculatum*, jak autor uvádí, nebo také k *A. lasiocarpum*.

Adenostyles alliariae (G o u.) K e r n.: N. Sedlica — v horní části skal na Rabia Skale (také K n a p p, 10), louka Kyčera (kóta 855); lesní loučka na hřebenu u kóty 1112 nad Runinou.

Achillea tanacetifolia A l l. ssp. *stricta* (S c h l e i c h.) H a y.: N. Sedlica — louky na Hrubkách a Čerteži, pohraniční louka na kótě 906, louky na vrcholu Ďurkovce; Zboj — louka na vrcholu hřebene Stinky mezi kótami 1066 a 1073; vrcholové louky na hřebenu Nastase u Stakčína (poblíž kóty 807). D o s t á l v Květeně ČSR (5) uvádí výskyt od Rokoše na východ jen po Branisko. Podle Květeny (5) roste ve vápencových obvodcích, v Nízkých Poloninách se vyskytuje (kromě Stinky) na podkladu nevápenném. Za revizi děkuji prom. biol. V. S p u d i l o v é.

Achyrophorus maculatus (L.) S c o p. ssp. *maculatus*: stepní stráňky poblíž židovského hřbitova pod kótou 282 u Humenného.

Allium ursinum L.: bučina na hřebenu Z nad kótou 906 u Borsuku nad N. Sedlicí. Podle W o l o s z c z a k a (19) „zauvažane na Rabie Skale“.

Allium victorale L.: Runina — louky na hřebenu mezi kótou 1199 a Rabia Skalou; Rabia Skala [W o l o s z c z a k (19), C h y z e r (8), a M á j o v s k ý (12)]; vrchol záp. od kóty 1199 a vzácně na hřebenu záp. pod vrcholem Ďurkovce.

Anemone silvestris L.: stepní stráňky na JZ svazích kóty 282 u Humenného.

Astragalus onobrychis L.: výslunné stráňky na SV úpatí Viničné hory u Sniny. Podle Květeny ČSR (D o s t á l, 5) je tento kozinec na Slovensku známý pouze ze západních nížin po Parkán (Štúrovo) a od Feledě. Z východního Slovenska jsem nalezl jediný údaj, podle J u r k a (Vegetácia stredného Pohornadia, Bratislava 1951) roste „velmi vzácně na Hradovej“ u Košic. Na Slovensku se kozinec vičencovitý vyskytuje tedy souvisleji jen v západní nížině, kdežto na střední a východní Slovensko proniká jen velmi vzácně z Maďarského Středohoří, kde roste roztroušeně až po Tokajské vrchy (K i s s, Bot. Közlemények 1939, 36 : 230; S o ó, ibid. 1940, 37 : 182). Naše lokalita v povodí Cirochy je proto velmi izolovaná a je první v severovýchodní části Slovenska.

Blysmus compressus (L.) P a n z.: bažinatá louka na úpatí lesnatého hřebene sev. nad Runinou; louka JV od Runiny; prameniště na JZ svahu Poháru u Dary.

Bothriochloa ischaemum (L.) K e n g.: teplé stráně sev. od silnice mezi Udavským a Vyš. Hrušovem; zarostlé skalky severně od Kochanoveu a odtud k žel. stanici Udavské; stepní stráňky na JZ a J svazích pod kótou 282 u Humenného. V údolí Cirochy jsem tento druh nepozoroval.

Botrychium lunaria (L.) S w.: travnatý pohraniční hřeben Z od vrcholu Ďurkovce; řídice na louce na vrcholu Nastase (u kóty 807) u Stakčína.

Bunias orientalis L.: louka v dolní části údolí jižně pod Ruským Potokem; louka na pravém břehu Cirochy mezi Stakčínem a Starinou.

Bupleurum falcatum L.: křovinaté výslunné stráně na J a JV svazích a úpatí kóty 282 u Humenného.

Bupleurum longifolium L.: travnatý horní okraj skal na Rabia Skale (také K n a p p, 10).

Caltha palustris L. ssp. *laeta* (S c h. N y. K y.) H e g i: u potůčku na V svahu Ďurkovce (nedaleko pod vrcholem) při cestě k hranici, spolu s *Tozzia* carpatica*.

Campanula patula L. ssp. *abietina* (G r i s. S c h k.) S i m.: hojně na loukách na pohraničním hřebenu od Kamenné Lúky u Kremence přes Hrubky, Čertež, kótou 906, Borsuk, Czolo, Rabia Skalu, kótou 1199, Ďurkovce, kótou 1112 po Plašu a na postranních hřebenech Prikrého (a Kyčery) a Velkého Bukovce. Toto rozšíření zjistili také M á j o v s k ý (12) a T i c h ý (Preslia 1957, 29 : 71—75). Kromě toho roste také vzácně na Stince (např. mezi Polankou a vrcholem), kde ji zaznamenal už v r. 1931 B u č e k (2). V území se často vyskytují rostliny s květy až 4 cm dlouhými. Jedním z nejhodnotnějších znaků této subspecie je vytváření hojných nekvetoucích přizemních výběžků, tvořících často celé koberec; o tomto znaku se T i c h ý nezmiňuje.

Campanula napuligera Schur.: louky nedaleko pod vrcholem Stinky nad Zbojem; N. Sedlica — louka na Kyčeře a odtud po hřebenu na Čertež, louka u Kamenné Lúky (kóta 1199) a mezi Kam. Lúkou a Kremencem, travnatý pohraniční hřeben na Hrubkách; Rabia Skala [těž Woloszczak (19) a Majovský (12)] a odtud na kótu 1199 u Ďurkovce; louky na vrcholu Nastase (poblíž kóty 807) u Stakčina. Dostál v Květeně ČSR (5) zaznamenává výskyt v Karpatech od Rajeckého pohoří po Vys. Tatry, z východní poloviny Slovenska tento druh nezná.

Cardamine flexuosa Wither.: N. Sedlica — lesy na pohraničním hřebenu mezi Borsukem a kótou 906, lesnatý hřeben V od Czolo; vlhké bučiny na svazích Ďurkovce při výstupové cestě od Runiny; les pod kótou 673 (nad Rus. Potokem) směrem k Runině a údolí JV pod Vrškem (kóta 628) pod Runinou; v údolí Riky mezi Topolou a Runinou na více místech; vlhký les v údolí JV od Kolbasova; lesní prameniště při cestě z Makoviště na Nastas (hřeben Sereďní hrůň); lesní prameniště v údolí Z pod Kováčikovem u Stakčina.

Cardaminopsis halleri (L.) Hay. ssp. *halleri*: louky na stráních JV nad Zbojem a louky na hřebenu Stinky (JZ kóty 1066, u kóty 1078) na Příporu nad Ulič. Krivým; při vrcholu Rožku nad Uličem; lesy v údolí JV pod Uličem na úpatí kóty 481; N. Sedlica — louky na jižních svazích, na kótě 906 u Hrubek a na Hrubkách; svahy a vrchol Ďurkovce a odtud přes kótu 1199 k Rabie Skale, na hřebenu Velkého Bukovce (poblíž kóty 1016 a odtud ke kótě 992), travnatý hřeben Z od Ďurkovce, vrcholové louky na Plaše; lesy v údolí Riky mezi Topolou a Runinou; údolí Uličky pod Velkou pod Kolbasovem; vlhké háje v údolí Holinky u Stakčina a v postranním údolí Z pod Kováčikovem (zde 280 m. m.).

Centaurea montana L. ssp. *mollis* (W. K.) G u g l.: Zboj — na hřebenu Stinky (také B u č e k, 2, 3) poblíž kóty 1066 a na kótě 1078; travnatá lesní světlina na hřebenu poblíž kóty 1112 mezi Plašou a Ďurkovcem nad Runinou.

Centaurea phrygia L. ssp. *melanocalathia* (B o r b. pro sp.) S t o f. et A c h.: louky na Příkrém nad N. Sedlicí; vrchol Ďurkovce nad Runinou.

Centaureum pulchellum (S W.) D r u c e: vlhké příkopy v údolí Ternovce JV od Stakčina a dále na loukách směrem ke Kalné Roztoce; mokřiny v údolí Holinky u Stakčina; prameniště na stráních JV od Močarky u Pěolíného; bažinatá louka u nádraží ve Snině; louky mezi Dlhým a Belou n. C. (i v postranních údolích); mokré louky za Hažínem směrem k Humennému; trávníky na břehu Udavy J od Adidoveu.

Centunculus minimus L.: mokré krátkotrávnaté louky („Kolonická“) v údolí mezi Stakčínem a Kalnou Roztokou poblíž odbočující silnice ke Kolonici; náplav potoka při vyústění údolí Holinky u Stakčina; mokřiny na palouku na JV úbočí Vršku u Stakčina. Tento druh, na Slovensku vesměs vzácný, je novou rostlinou pro celou východní část Slovenska. Podle Květeny ČSR (D o s t á l, 5) se vyskytuje jenom na západním Slovensku a jako nejvýhodnější oblast výskytu je tu zaznamenáno dolní Pohroní. Další, izolovanou lokalitu, kterou Květena (5) neuvádí, objevila G y ö r f f y (viz I. G y ö r f f y, Magy. bot. Lapok 1926, 25 : 65–70) na mokré písčité cestě na úpatí Vysokých Tater (v okolí býv. Villa Lersch); v okolí Tisovce ho nalezl V r a n ý (H e n d r y c h, Preslia 1955, 27 : 68), to byla doposud nejvíce k východu vysunutá lokalita. V našem Potiši a Zemplínské nížině nebyl tento druh zjištěn. Nejbližší lokalitu v Maďarsku, kde v celém území roste také velmi roztroušeně až vzácně, uvádí G y ö r f f y v Tolesvy v Tokajských vrších; K i s s (Bot. Közlem. 1939, 36 : 181) a S o ó (ibid. 1940, 37 : 169) tento S i m o n k a i ú v nález necitují. Naším izolovaným lokalitám v pahorkatině Nízkých Polonin jsou o něco bližší nežli lokality maďarské naleziště v nížině jihovýchodního Polska, např. v okolí Krosna a Sanoka (K n a p p, 10). P o p o v (Očerk rastitelnosti i flory Karpat, Moskva 1949) se o výskytu na Zakarp. Ukrajině nezmiňuje.

Cephalanthera ensifolia (S w.) R i c h.: lesy na Rožku nad Uličem; háje na hřebenu u kóty 839 severně Prislopu; světlé lesy v údolí mezi Stakčínem a Kalnou Roztokou (pod kótou 426 aj.); Stakčín — prosvětlené bučiny při cestě z Makoviště na Nastas, světlé lesy v údolí Holinky, habřiny na kopei Vršku, bučina na SZ svazích Magurice.

Clematis vitalba L.: světlé háje na hřebenu Lysiny u Pichne; pod lesem JV od Vyšného Hrušova (poblíž odbočky k Rovnému); křovinaté stráně pod kótou 282 u Humenného; v křovinách u Kochanoveu a stráně odtud k žel. stanici Udavské.

Conyza squarrosa L.: travnaté stránky při úpatí kóty 304 u Dlhého; křovinaté svahy sev. od silnice Udavské—Vyšný Hrušov.

Coronilla latifolia (H a z s l.) J á v.: světlý, převážně habrový háj (s přimíšeným dubem) ve spodní části lesnatých strání SSV od Belé n. C. (při JJZ úpatí kóty 352). M i c h a l k o (14) ji zjistil na Vinické hoře u Sniny. Podává přehled východoslovenských lokalit. Údaje z Lipovských Holí a Velké Fatry (Tha i s z in Magy. bot. Lapok 1911, 10 : 52) a od Kežmarku (cf. N o v a c k ý, Přírodovědný sborník 1946, 1 : 25) by bylo třeba ověřit. Údaj od Prievidzy je mylný (N o v a c k ý).

Cotoneaster melanocarpa L o d d.: v kamenech na hřebenu Stinky na státní hranici mezi

kótami 1073 a 1078. Naše rostliny patří k přechodné var. (transitus) *matrensis* (D o m o k o s) S o ó. Stejný typ roste také na skalách Sninského Kamene ve Vihorlatu. Údaje o výskytu skalníku *C. integerrima* Medik na nejvyšších hřebenech polských Polonin se budou vztahovat pravděpodobně také na tento typ. Jeho plody zde tmavnou poměrně pozdě, přibližně od září.

Crepis foetida L. ssp. *rheoedifolia* (M. B.) S c h. T h e l l.: zarostlé skalky S od Kočanovic; stepní stránky sev. od silnice mezi Udavským a Vyšným Hrušovem. Květena ČSR (5) zaznamenává na severovýchodním Slovensku výskyt jen u Hanušovic n. T. v Ondavské vrchovině.

Cucubalus baccifer L.: pořízení křoviny mezi Kolbasovem a Uličem; příkopy ve spod. části obce Topoly; v Uličky poblíž rozcestí pod Topolou (kóta 343); údolí mezi Darou a Prislomem; Stakčín — v úvozu nad obcí při cestě na Makoviště (Čoponju), křoviny při vyústění údolí Holinky, paseka na JV úbočí a V úpatí Magurice; údolí Kadobného potoka V od Pielne; pořízení houštiny u Cirochy sev. od Belé n. C.; křoviny u řeky JV pod kótou 304 u Dlhého; křoviny na loukách mezi Vyš. Hrušovem a Adidovec; na pokraji bočního údolí sev. od silnice Udavské—V. Hrušov; mezi Lubiší a žel. stanicí Udavské.

Cytisus albus H a e q.: stepní stránky JZ a J pod kótou 282 u Humenného.

Dianthus barbatus L. ssp. *compactus* (K i t.) T h a i s z [in Magy. bot. Lapok 1911, 10: 48]: hojně na loukách na pohraničním hřebenu V od Kamenné Lúky a odtud přes Kam. Lúku, Hrubky, Čertez, kótu 906, hřeben Borsuku, Czolo, Rabia Skalu, Đurkovec, kótu 1112 po Plašu a na postranních hřebenech Příkrého, Kyčery a Vel. Bukovce (i na svazích pod kótou 1016); kromě toho na travnatých stránkách jižně od Runiny (nehojně); Zboj — na louce na záp. svazích kóty 728 nedaleko pod vrcholem hřebene Stinky; nejjižnější lokalitu jsem zjistil na louce na hřebenu SV pod vrcholem Priporu nad Ulič. Krivým. První údaj této rostliny z naší oblasti publikoval W o l o s z e z a k (19, „i na Rabiej Skale“). Ze Stinky ho uvádí B u č e k (2) i J i r á s e k (Věda přír. 1938—39, 19: 273). Lokalitu na Vel. Bukovec zjistil S t a n ě k (údaj v Květeně, 5). Z pohraničního hřebene (až po Plašu) a od Runiny a Rus. Potoka udává tento druh M á j o v s k ý (12).

Diplotaxis muralis (L.) D C.: u silnice ve Stakčíně, skalky na V úpatí Magurice; pod tratí pod Vinčinou horou u Sniny; písčiny u řeky v Belé n. C.; náplavy Cirochy u Dlhého; náplavy Udavy J a S od Adidovic; stránky sev. od silnice Udavské—Vyš. Hrušov; stepní stránky nad silnicí pod kótou 282 u Humenného.

Dipsacella pilosa (L.) [*Dipsacus pilosus* L i n n é, Species plantarum I. p. 97, Holmiae 1753]: světlý les na JZ úpatí Velké Ostré u Uliče (též M á j o v s k ý, 12); stránka na J okraji Topoly; na JV úpatí Magurice u Stakčína na lesních okrajích a pod tratí (zde rostliny až 2½ m vys.)

Dorycnium pentaphyllum S c o p. ssp. *herbaceum* (V i l l.) G a m s: stráně severně nad Darou; Stakčín — pastviny nad silnicí JV od obce, při cestě z Makoviště na Nastas a SV od obce, louky v údolí Holinky, na V svazích Vršku, JV úpatí Magurice; na svazích Močarky u Pěolíného; jižní svahy Širkany u Sniny, Vinická hora; stránky pod lesem od Belé po Sninu; úpatí kóty 304 sev. Dlhého n. C. a odtud k Belé; stránky sev. silnice od Udavského po Vyš. Hrušov; stráně u žel. stanice Udavské a pod kótou 282 u Humenného. Rozšíření této rostliny na východním Slovensku sledovala L i c h a r d o v á (Čs. bot. listy 1951—52, 4: 108—109). Z našeho území ji uvádí nad obcí Világy, v údolí Laborec od Rus. Hrabovce po Humenné a na severovýchod jen do okolí Sniny (též N o v á k, 15) a Stakčína. B e h r e n d s e n (1) ji zná ze Skalky u Stakčína a M á j o v s k ý (12) z odlesněného kopce nad Starinou.

Eleocharis soloniensis (D u b.) H a r a [ovata (R o t h) R. Br.]: mokřiny a kaluže na Makovišti u Stakčína (při cestě na Nastas); vlhké písčiny na pravém břehu Cirochy u obce Belá n. C. Tento druh je nový pro území Nizkých Polonin. V Květeně ČSR (D o s t á l, 5) je udáván výskyt na Slovensku jen v Záhorí, stf. Pováží a na vých. Slovensku v Potíši. K těmto lokalitám je třeba připojit Sl. Kras (H u l j á k, Bot. Közlem. 1942, 39: 248). M i c h a l k o (14) udává od Stakčína *Eleocharis mamillata* L i n d b. f. Tento severský typ podle mého názoru zde a v celém území neroste. I některé jiné údaje budou nejspíše založeny na omylu. Tuto otázku bude třeba podrobněji řešit na jiném místě. Zatím se stručně zmíním o svých názorech na ostatní typy sekce *Palustris* S v e n s o n v rodu *Eleocharis*. 1. Naše rostliny se sivozeleným stéblem, považované za samostatné plemeno *E.* glaucescens*, jsou jenom ekomorfosou méně mokřých stanovišť. Na březích stojatých vod nepřilíší dlouhou vyschlých můžeme najít oba typy, t. j. typickou *E. palustris* s. str. (vyrostlou v období zatopení vodou) i *E.* glaucescens* (vyrostlou později v období sucha) na jedné a téže rostlině, dokonce oba typy plodné. Společně se změnou habitu mění se zřetelně i anatomická stavba stonku. 2. Kromě sivozelených rostlin, rostoucích na vyschlých okrajích vod, vyskytují se u nás populace trvale obývající jen mírně vlhké louky, se stéblem přímým, nezakřiveným, tenkým, „chrastivým“ a úplně sivým. Ale ani tyto rostliny pravděpodobně nepředstavují zvláštní plemeno (*E.* glaucescens*), při přesazení do mělké vody by se změnily v zelenou *E. eupalustris*. 3. *Eleocharis gracilis* H a y e k, uváženou hlavně z Moravy, ale vyskytující se stejně tak v Čechách jako na Slovensku (v teplých oblastech), zařadil chybně P o d p ě r a (a po něm D o s t á l, 5) k *E. uniglumis* L i n k. Tento typ stojí blíže k *E. palustris* s. s.,

o jeho systematické a taxonomické hodnotě však není známo téměř nic. 4. *E. uniglumis* považují za dobrý a samostatný druh, nikoli jen za plemeno druhu *E. palustris*.

Epipactis palustris (Mill.) Cr.: bažinatá louka v údolí JZ kóty 628 (Vršok) na J od Runiny.

Equisetum hiemale L.: písčité břehy potoka ve střední části lesnatého údolí Holinky (poblíž kóty 344) u Stakčina. Nová rostlina pro území Nízkých Polonin. V Květeně ČSR uvádí Dostál (5) rozšíření na Slovensku „u Bratislavy, na Oravě, Belanské Tatry, na vých. již za hranicemi“. Naše lokalita přesto není jediná na východním Slovensku. Na mapce rozšíření tohoto druhu zakresluje Kůmmerle (Magy. bot. Lapok 1931, 30 : 149) dvě lokality ve východní Šaryši. Z Pienin bylo známo již dříve (např. Zubrzycki, Sprawozd. Kom. fizj. 1894, 29 : 94) a na břehu Dunaje na naší straně jsme ho také sbírali na exkursi s dr. Černochem a dr. Houfkem. Dále jsem zjistil výskyt ve Slov. Ráji a v Nízkých Tatrách. Z těchto území bylo uváděno už dříve, rovněž tak ze středního Pohornadí, Velké Fatry, Kremnických hor aj. Na několik dalších lokalit na středním a západním Slovensku, které Květena (5) nezná, upozorňuje Kůmmerle v mapka.

Equisetum telmateia Ehrh. (*maximum* Lam.): mokřiny u silnice mezi Zbojem a N. Sedlicí; pramenisté v okolí Bystrého potoka nad Zbojem; údolí mezi Ulicí, Krivým a Zbojem; mokřiny na západním úpatí Velké Ostré u Kolbasova; u silnice J pod obcí Ruský Potok; u silnice na V okrají Dary; v roklicích u potůčků na svazích S od silnice mezi Darou a Starinou a hlinitý svah u silnice na V okrají Stariny; lesní mokřiny v údolí Cirochy mezi Starinou a Stakčinem; Stakčín — mokřady v údolí Holinky (též Behrendsen, 1) a v postranních údolích hojně; pořízení křoviny u Pčolinky J od Pčolíného; na několika místech v údolí Kadobného potoka u Pichne; u potoka Pichonky mezi Sninou a Pichne a v postranním údolí Trstianeckého potoka; pořízení křoviny u Cirochy sev. od Belé n. C. a lesnatá údolí mezi Belou a Sninou S od údolí Cirochy; u potůčků v údolích mezi Dlhým a Belou n. C.; mokřady v údolí Ilovnice a Adidové.

Equisetum ramosissimum Desf.: na JV úpatí Viničné hory u Sniny a odtud hojně podél trati k nádraží. Z území zatím neuváděno.

Erigeron acer L. ssp. *angulosus* (Gaud.) Vace. (*E. droebachiensis* Koch): travnaté stránky na J a JZ úpatí kóty 304 sev. Dlhého n. C.

Eryngium planum L.: výslunné travnaté stránky a meze na SV úpatí Viničné hory u Sniny. Z území neuváděno; Michalko (14) výslovně píše, že v údolí Cirochy a u Humenného chybí.

Filago germanica L.: okraje polí na V úbočí Vršku u Stakčina.

Fumaria vaillantii Loise.: pod tratí pod Viničnou horou u Sniny.

Gentiana asclepiadea Scop.: údolí Uličky pod Uličem (240 m n. m.); na SV svahu Rožku nad Uličem; na V svazích kóty 1078 na Stince u Zboje; údolí Hlbokého potoka S od N. Sedlice; N. Sedlica — na Příkrém a na Kyčeře (kóta 855), louky a světlé lesy na pohraničním hřebenu od Kremence přes kóty 1199, Hrubky, kótu 906, Borsuk, Czolo, Rabia skalu (též Májovský, 12), kótu 1199, Ďurkovec, kótu 1112 až po Plašu (též Májovský, 12), hřeben Vel. Bukovce nad Runinou; Runina — křovinatá stránka J od obce, údolí potoka Hariseed J kóty 532, údolí mezi Runinou a Topolou, v sedle mezi Runinou a Rus. Potokem; pod Vel. Ostrou u Kolbasova; mezi rozcestím na kótě 343 a Prislopem; louky na hřebenu u kóty 839 u Dary; louky na stránkách Makoviště a při cestě na Nastas, celý hřeben Nastase (též Behrendsen, 1); Stakčín — lesní louky v údolí Holinky.

Gentiana cruciata L.: křovinaté stráně S od silnice Prislop—Dara; louka na hřebenu Barankovce nad Darou (poblíž kóty 647); u Stakčina (Behrendsen, 1); v křivínách na SV úpatí Viničné hory u Sniny; křoviny pod lesnatými stráněmi SV od Belé n. C.; travnatá stránka na JZ úpatí kóty 304 sev. Dlhého n. C.

Geum rivale L.: N. Sedlica — vlhká křoviště na Rabia Skale (též Chyzer, 8); hřebenové loučky u kóty 1112 nad Runinou.

Gladiolus imbricatus L.: louky nad Ruským Potokem (Májovský, 12); louky na vrcholu Nastase poblíž kóty 807 a odtud ke kótě 647 (Mazakova) nad Darou; v křivínách v úvozu cesty ze Stakčina na Makoviště; Holinka u Stakčina (Behrendsen, 1). Rozšíření na Slovensku stanovil Mathé (Bot. Közlemények 1934, 31 : 262), podává také přehlednou mapku výskytu.

Gnaphalium norvegicum Gunn.: N. Sedlica — travnatý pohraniční hřeben od Hrubek po Rabia Skalu a Ďurkovec roztroušeně. Nový druh pro území.

Gratiola officinalis L.: mokřiny u Uličky JV pod Uličem; vlhký příkop silnice mezi Kolbasovem a Uličem; Stakčín (Behrendsen, 1); bažinatá louka S od Lubiše při silnici do Han-koveu.

Helleborus purpurascens W. K. var. *baumgartenii* Kováts (ssp. *baumgartenii* (Kov.) Simk.): na loukách a v bučině na vrcholu Poháru nad Darou a na hřebenu u kóty 839; v křivínách u potoka uprostřed Stariny; dosti hojně po celé délce lesnatého údolí od Stakčina po Starinu; lesy ve spodní části údolí potoka Holinky a v bočním údolí Z pod Kováčikovem; lesy na kopci Vršku u Stakčina a lesy na JV a V úbočí i úpatí Magurice. První, přesnější nelokalisovaný údaj Behrendsenův (1) o výskytu v této oblasti zapadl. Až teprve v nedávné době zde

tento významný východokarpatský prvek znovu objevil Staněk (viz Dostál, 6) a podává zároveň přesné rozšíření: „v Nizkých Poloninách a jejich předhoří od úpatí až po hřebeny, od Magurice u Stakčína (250 m) na S a SV po Čereniny (935 m) nad Zvalou a po Ďurkovec (1190 m) nad Runinou, tedy po obou stranách sedla Ruska“. Podrobněji, hlavně po fytoecologické stránce, si našeho výskytu všimá Májovský (12). Udává tyto lokality: v údolí Cirochy od Stakčína až po Starinu a SZ svahy kopce nad Starinou; lesy na JZ svahu kóty 521 mezi Kolbasovem a Uličem; hřeben Malého Bukovce; sutinové partie pod Plašou. U nás a pravděpodobně v celých Lesních Karpatech roste jmenovaný druh pouze v této odrůdě (subspezi v pojetí Simonkaiové).

Hypericum humifusum L.: strážky u silnice S od Nové Sedlice; paseka v údolí mezi Topolou a Runinou; na JV úbočí Vršku u Stakčína, paseky v sedle mezi Vřskem a Maguricí.

Chondrilla juncea L.: stepní strážky mezi Udavským a Vyšným Hrušovem sev. od silnice.

Chrysanthemum rotundifolium W. K.: pouze na čs.-polském pohraničním hřebenu: Kremeneč, vrchol Kamenné Lúky a lesní hřebenová cesta k Hrubkám, prameniště na J svazích pod vrcholem Hrubek, louky na kótě 906 u Borsuku, louky Z od Czolo, u hřebenové cesty V od Rabia Skaly, travnatý průsek na SV svahu Ďurkovce a odtud ke kótě 1199 a Rabia Skale, sedlo mezi Ďurkovcem a kótou 1016 na Velkém Bukovci; mezi Ďurkovcem a Plašou (též Májovský, 12).

Inula ensifolia L.: stepní strážka poblíž židovského hřbitova pod kótou 282 u Humenného.

Inula salicina L.: jižní křovinaté svahy Širkany u Sniny; stráně na Viničné hoře u Sniny (N o v á k, 15); pod lesnatými stráněmi mezi Belou a Sninou (S od Cirochy).

Iris graminea L. ssp. *pseudocyperus* (Schur) Soó: travnatý okraj hřebenové cesty v lese (bučina s vtroušeným *Acer pseudoplatanus*) za Borsukem směrem k Czolo (nad N. Sedlicí) v nadmořské výšce něco málo přes 1000 m. Rostliny jsem nezastihl v květu. Podle znaků na vegetativních částech rostliny však tyto exempláře téměř s určitostí patří k jmenovanému plemenu. Naše exempláře mají listy dvakrátě širší než typ (10—20 mm široké), mnohem vyšší a již od poloviny délky nahoru zvolna zúžené, sívozelené. Naše rostliny jsem v herbáriích porovnával s kvetoucím *Iris* pseudocyperus*, sbíraným na Užhorodsku, s níž ve znacích na listech zcela souhlasily. Výskytem v humosních zastíněných lesích ve výši okolo 1000 m n. m. (na záp. Zakarp. Ukrajině i 1400 m n. m.) se plemeno odlišuje od typu i ekologicky.

Tím je uvedené plemeno ověřeno pro ČSR. Jediný údaj o velmi pravděpodobném výskytu u nás (ve Slovenském Krasu) publikoval Holub (7). V oblasti jižního Slovenska je možno očekávat zvláště přibližné a přechodné formy mezi oběma plemeny, uváděné z Maďarského Středohoří (např. Soó, *Acta biologica* 1952, 3 : 242).

Kickxia elatine (L.) Dum.: pole a meze v údolí Ternovce u Stakčína; náplavy Cirochy u stakčinského mostu; na polích SZ od Belé n. C. Z polí Stakčína uvádí Behrendsen (1).

Lavatera thuringiaca L.: u silnice u Dary; strážky u Stariny (také Májovský, 12); v křovinách na náplavech Cirochy nad Stakčínem, u Stakčína (Behrendsen, 1), na úpatí Magurice; pastviny v údolí Kadobného potoka u Pichne; v údolí Pichonky nad Sninou; Viničná hora (také N o v á k, 15), u cest Z, S a SV od Sniny; na úpatí kóty 304 u Dlhého a odtud k Belé n. C.; u cest u Kamenice n. C.; stráně ve spodní části údolí Ilovnice u Adidovců a travníky J pod Adidovci; mezi Udavským a Vyš. Hrušovem; u silnice, na stráních a lesních okrajích od Hankovců přes Lubišu, žel. st. Udavské, Kochanovce po J svahy kóty 282 u Humenného.

Leucorchis albida (L.) Mey.: travnatý hřeben mezi kótou 1199 a Rabia Skalou a na vrcholu JZ od kóty 1199; louka na vrcholu Ďurkovce nad Runinou; vrcholové louky na Plaše. Na všech lokalitách je vzácná. K n a p p (10), K o t u l a (11) a W o l o s z c z a k (19) zaznamenávají vzácný výskyt v polské části pohorí.

Limosella aquatica L.: kaluže ve stř. části údolí potoka Riky mezi Runinou a Topolou; bahníka a mokřiny ve stř. části a při vyústění údolí Holinky u Stakčína.

Linum flavum L.: stepní strážka pod žid. hřbitovem pod kótou 282 u Humenného. Z flyšových svahů sev. Humenného (kóta 313) uvádí Michalko (13, 14). Květena ČSR (5) zaznamenává rozšíření na východ po Košice a Orlov u Prešova.

Lithospermum purpureo-coeruleum L.: výslunná křovinatá stráně na JZ úpatí kóty 304 sev. Dlhého n. C.

Lithospermum officinale L.: křovinaté stráně na jižním úpatí Viničné hory u Sniny; stepní stráně pod židovským hřbitovem pod kótou 282 u Humenného. Dostálova Květena (5) udává výskyt na východ jen po Slovenský Kras; Michalko (14) publikuje 4 lokality od Humenného.

Lunaria rediviva L.: N. Sedlica — v lese mezi Borsukem a kótou 906; Rabia Skala (Májovský, 12); Runina — hřeben Velkého Bukovce mezi kótami 1016 a 992 a pod kótou 992, na svazích nad oběi při cestě na Ďurkovce, lesy V od obce; lesnaté údolí mezi Runinou a Topolou; háje na vrcholu Nastase (též Behrendsen, 1) pod kótou 807.

Luzula flavesces (Host) Gaud.: N. Sedlica — vrchol lesnatého pohraničního hřebenu v oblasti Hrubek. Podle Dostálovky Květeny (5) je tato rostlina známa na Slovensku na

východ po Belanské Tatry a Kvetnici u Popradu, je tedy nová nejen pro studovanou oblast, ale pro východní část Slovenska.

Luzula silvatica (H u d s.) G a u d.: Zboj — louky nedaleko pod vrcholem Stinky; N. Sedlice — lesy nad loukou Kyčerou (kóta 855), na Kremenci, hřeben Z od Kamenné Lúky, Hrúbky, kóta 906 u Borsuku, pod Čzolo, hřeben mezi kótou 1199 a Rabia Skalou, vrchol Ďurkovce, odtud ke kótě 1016 na Velkém Bukovci, hřebenové louky JV kóty 1112 u Runiny.

Lythrum hyssopifolium L.: mokřiny při vyústění údolí Holinky u Stakčína a na okraji pole na V úbočí Vršku; lesní cesta na JZ svazích Viničné hory u Sniny.

Matteuccia struthiopteris (L.) T o d a r o [*Pteris struthiopteris* (L.) N i e w l.]: u Hlbokého potoka S od N. Sedlice; na březích Hlbokého potoka od Ulice a Ulič. Krivého pro Zboj a N. Sedlice; údolí Uličky JV od Ulice až k stát. hranici; ve spod. části údolí J pod Ruským Potokem; mezi Kolbasovem a Uličem po obou stranách Uličky; u potoka v Kolbasově a hojně odtud po Prislop a k Dafe (též M á j o v s k ý, 12); častý v údolí Riky mezi Runinou a Topolou; lesní údolí potoka Hariseed J od kóty 628 u Runiny a v údolí J od kóty 628 (Vršk); pod Topolou až k rozcestí; louky na březích Cirochy mezi Stakčínem a Starinou na více místech; říčce ve stř. části údolí Holinky (též B e h r e n d s e n, 1); na břehu Cirochy pod tratí na J a JV úpatí Magurice; u potoka v údolí Ilovnice u Adidovců. Zvláště ve východní části Nizkých Polonin je tato dekorativní kapradina hojná ve všech údolích. Naše naleziště jsou pokračováním souvislého výskytu v horských údolích Zakarp. Ukrajiny. Na ostatním území Slovenska je tento druh velmi řídký, jak můžeme usuzovat z mapky M á j o v s k é h o (Čs. bot. listy 1948, 1:90). Podrobnější rozšíření v Nizkých Poloninách zjistil S t a n ě k (viz D o s t á l, 6), udává výskyt „od Stariny po Ulič a k N. Sedlici“.

Misopates orontium (L.) R a f.: okraje polí nad Stakčianskou Roztokou.

Monotropa hypopitys L.: lesy při vrcholu Rožku nad Uličem; bučiny nad Runinou při cestě na Ďurkovce; bučiny nad říčkou mezi Stakčínem a Starinou; Sereďní hruň pod Nastasem a údolí Holinky u Stakčína; bučiny mezi žel. st. Udavské a Lubiši (f. *hirsuta*).

Muscari comosa (L.) M i l l.: říčce na suchých loukách polbiž jižního okraje Runiny; stepní stráňa pod žid. hřbitovem pod kótou 282 u Humenného.

Myricaria germanica (L.) D e s f.: kromě šesti lokalit, zjištěných v našem území K r i p p e l e m (Čs. bot. listy 1951—52, 4:3—5), roste ještě vzácně na štěrech a náplavech Cirochy asi 1½ km sev. od Stakčína. Mapku rozšíření tohoto druhu na Slovensku a v celých severovýchodních Karpatech podávají T a c i k, Z a j a c o w n a i Z a r z y c k i (18). Omylem je mapka vytištěna obráceně, severním okrajem dolů (připomínám zvlášť proto, že mapka je němá).

Nigella arvensis L.: zarostlé skalky na S okraji Kočanovců; výslunná stráňa J pod kótou 282 u Humenného.

Oenanthe aquatica (L.) P o i r.: tůňky u tratí mezi Modrou a Dlhým n. C.

Orechis maculata L. ssp. *transsilvanica* (S c h u r) S o ó: louka na JZ svahu Rožku u Ulice; lesnaté údolí J pod Vrškem (kóta 628) u Runiny; lesní loučky mezi Makovištěm a Nastasem na hřebenu Sereďní hruň; lesní světliny v údolí mezi Stakčínem a Kalnou Roztokou (u kóty 310); údolí Holinky a údolí Z pod Kováčikovem u Stakčína. Nová rostlina pro území.

Orobanchе alba S t e p h.: stráňa pod cerkví v Ulič; hřeben Stinky mezi kótami 1073 a 1078; stráňa nad Poloninským potokem SZ od Runiny; svahy u kóty 647 (Mazaková) u Dary; Stakčín — v sedle mezi Vrškem a Maguricí, na JV úpatí Magurice; jižní svahy Širkany u Sniny; na V úpatí Viničné hory u Sniny — hostitelem je *Calamintha clinopodium* (odtud uvádí též N o v á k, 15); stráňky pod lesem mezi Sninou a Belou n. C. a na úpatí kóty 304 sev. Dlhého; na svazích mezi Udavským a Vyš. Hrušovem; stráň pod kótou 282 u Humenného. V Nizkých Poloninách nestoupá tento druh příliš vysoko do hor, ale objevuje se znovu náhle na nejvyšších štítech a poloninách. Tak K o t u l a (11) zjistil na polských poloninách několik lokalit (např. Tarnica, Halicz, Krzemien a Čeremcha (ve výši od 1150 do 1348 m. n. m.)) Na podobných stanovištích zaznamenal výskyt také K n a p p (10) a W o l o s z e z a k (19). Lokalitu tohoto rázu máme u nás jednu, na Stínce, kde roste ve výši okolo 1070 m. Takovéto vertikální rozšíření lze vysvětlit zvýšeným obsahem uhlíkatého vápenatého v pískovcích na uvedených horských lokalitách. Z pohraničního hřebenu čs.-polského známa není.

Orobanchе flava M a r t.: vzácně na skalách Rabia Skaly, hostitelskou rostlinou je *Petasites albus*. Nový druh pro oblast našich Východních Karpat.

Oxalis stricta L.: pod cerkví v Ulič a v údolí pod obcí; svahy nad Zbojem pod Stinkou; údolí mezi Zbojem a N. Sedlicí; S od N. Sedlice; údolí mezi Kolbasovem a Uličem; údolí pod Ruským Potokem; u potoka Hariseed u Runiny a v údolí Riky mezi Runinou a Topolou; SZ od Prislopu; na polích pod kótou 647 nad Darou; meze od Dary po Starinu; meze v údolí Ternovce u Stakčína; Stakčín (B e h r e n d s e n, 1), při vyústění Holinky, háje na Vršku, lesní okraje pod Maguricí, Makoviště a po hřebenu Sereďní hruň na Nastas; údolí Pichonky nad Sninou; náplavy Cirochy u Dlhého n. C. a odtud k Belé; u Hažina; údolí Ilovnice nad Adidovci a u Udavy pod obcí. Druh úplně zdomácnělý zvláště ve vlhkých světlých hájích a jejich okrajích.

- Parnassia palustris* L.: prameniště na JZ svahu Poháru u Dary.
- Peplis portula* L.: bažinky na levém břehu Hlbokého potoka S od N. Sedlice; kaluže S nad Runinou při cestě na Ďurkovce; lesní mokřiny pod kótou 673 (nad R. Potokem) směrem k Runině; údolí pod Rus. Potokem; údolí J kóty 532 a příkopy mezi Topolou a Runinou; pod Velkou Ostrou u Kolbasova; Stakčín — na Makovišti a odtud směrem na Nastas, údolí Ternovce u obce a od tud ke Kalné Roztoce, bahniska v údolí Holinky, JV od Močarky u Pěolíného.
- Phleum alpinum* L.: N. Sedlica — travnatý hřeben na Hrubkách, louky Z pod Czolo, hřeben mezi kótou 1199 a Rabia Skalou a odtud po Ďurkovce, louky a lesní cesty na Ďurkovci, hřebenové loučky JV od kóty 1112 nad Runinou.
- Physalis alkekengi* L.: světlý habrový les na Vršku u Stakčína a křovinatá stráž na JV a V úpatí Magurice; Skalka u Stakčína a na cestě do Stariny (Behrendsen, 1); v křovinách nad Čirochou JV pod kótou 304 sev. Dlhého.
- Phyteuma orbiculare* L.: v kamenech a na skalkách na čs.-ukrajinské hranici na hřebenu Stinky u Zboje od kóty 1073 po kótu 1078. Nový druh pro naše Východní Karpaty. Dosud byla známa na Slovensku na východ jen po Branisko (Dostál, 5).
- Pirola minor* L.: SV svahy Rožku u Uliče; louka na hřebenu Stinky mezi kótami 1073 a 1078; louka na kótě 906 u Borsuku; kóta 673 mezi Rus. Potokem a Runinou, údolí J pod kótou 628 a poblíž kóty 532 u Runiny; Magurica u Stakčína (Behrendsen, 1).
- Pirola rotundifolia* L. ssp. *rotundifolia*: na úpatí lesnatého hřebene sev. nad Runinou (poblíž cesty na Ďurkovce); křovinatá stráňa J od Runiny; v křovištích JV od Močarky u Pěolíného; Holinka u Pěolíného (Behrendsen, 1).
- Polycnemum arvense* L.: pod tratí na JV úpatí Viničné hory u Sniny; pole u Stakčína (Behrendsen, 1).
- Polystichum braunii* (Spenn.) Fée: skalka nad Uličkou asi 1½ km JV od Uliče; skalky v lesní roklí a bučiny na svazích S nad Runinou (při cestě na Ďurkovce); bučiny na svazích Velkého Bukovce (pod vrcholem kóty 992); v křovinách nad Rikou asi 1 km sev. od Topoly.
- Polystichum lobatum* (Huds.) Chervall: Zboj — na hřebenu Stinky poblíž kóty 1073; v kamenité bučině asi v polovině jižního svahu Prikrého nad N. Sedlicí; bučina na svazích Vel. Bukovce nad Runinou a v roklí při výstupové cestě na Ďurkovce.
- Populus alba* L.: lesnaté svahy mezi Udavským a Vyš. Hrušovem; na JV úpatí kóty 282 u Humenného.
- Potentilla aurea* Torn.: velmi vzácně na hřebenové louce JV od vrcholu Kamenné Lúky (kóta 1199) směrem ke Kremenci. Lokalitu Włoszczakovu (19) na Rabia Skale se mi nepodařilo potvrdit. Na polských poloninách je hojnější. Dostál (Květena ČSR, 5) se o výskytu v N. Poloninách nezmiňuje. Nejmenuje také Čergovské pohoří, odkud ji uvádí Brillová-Suchá (Biologie 1955, 10 : 541) z několika lokalit jako hostitele rzi *Phragmidium Potentillae*.
- Potentilla norvegica* L.: u cesty v lesnatém údolí JJV od kóty 628 jižně od Runiny. Dostál o va Květena ČSR (5) tuto rostlinu z východního Slovenska nezná. Na Vihorlatě ji zjistil Novák (15) na břehu Morského Oka. Na polské straně pohoří se vyskytuje na druhotných stanovištích v nížině, ale ojediněle stoupá do výšky přes 1000 m n. m.
- Potentilla supina* L.: opuštěná mířičiště mezi Runinou a Topolou; u silnice v Hažíně.
- Pulmonaria montana* Lej. ssp. *mollissima* (Kern.) Nym.: lesy a křovinaté stráně při JZ a J úpatí Viničné hory u Sniny. Na Viničné hoře našel tento druh také Novák (15).
- Pycreus flavescens* (L.) Rehb.: tůňky u Uličky pod Uličem; u potůčku na stráni SZ nad Darou; bažiny na levém břehu Ternovce asi 1 km JV od Stakčína; prameniště ve stráni JV od Močarky u Pěolíného; písčiny na pravém břehu Čirochy u Belé n. C.
- Ranunculus cassubicus* L.: lesní okraje v údolí Holinky u Stakčína a v bočních roklích a kopece Rovenka u Stakčína (také Behrendsen, 1); bučiny na Magurici u Stakčína; lesy na J a JZ svazích Viničné hory u Sniny, na kótě 304 u Dlhého a odtud k Belé n. C. Dostál (5) uvádí nejbližší lokalitu u Kapušan.
- Ribes alpinum* L.: skalnatý vrchol Kamenné Lúky u Kremence, zarostlé skály na Rabia Skale (též Knapp, 10); v kamenech na hřebenu Velkého Bukovce u kóty 1016, pohraniční hřeben u kóty 1112 nad Runinou.
- Ribes petraeum* Wulf.: skalnatý vrchol Kamenné Lúky (kóta 1199) nad N. Sedlicí vzácně. Nový druh pro naše Východní Karpaty. Květena ČSR (Dostál, 5) uvádí na Slovensku výskyt jen po Slovenský Ráj, dále na východ nebyl zjištěn. Za hranicemi se v Nízkých Poloninách vyskytuje pouze na jediné lokalitě, na Carynské polonině v Polsku (Włoszczak, 19).
- Sarothamnus scoparius* (L.) Wimm. Koch.: pastvina na okraji postranního údolí mezi Udavským a Vyš. Hrušovem.
- Saxifraga aizoon* Jacq.: skalky na vrcholu Stinky u kóty 1073. Tento druh zná z uvedené lokality už Buček (3), údaj převzal Dostál (5). Chyzer (8) ji uvádí pod názvem *S. robusta* z Rabia Skaly, tento údaj se mi nepodařilo potvrdit. Vzácně se vyskytuje také na polských hřebenech (Kotula, 11).

Scrophularia scopolii H o p p e: Zboj — hřeben Stinky u kóty 1073; N. Sedlica—Kyčera (kóta 855), Z od vrcholu Kremence, mezi Borsukem a kótou 906, hřeben V od Czolo; Rabia Skala (též M á j o v s k ý, 12), kóta 1199, Ďurkovce, hřeben JV kóty 1112 u Runiny; JZ svahy kóty 521 u Kolbasova (M á j o v s k ý, 12); mezi Sninou a Stakčínem (B e h r e n d s e n, 1; neověřený údaj).

Scrophularia umbrosa D u m. ssp. *ehrhartii* (S t e v.) Č e l a k.: luční příkop za Modrou n. C. směrem ke Kamenici.

Sedum fabaria K o e h: Zboj — na vrcholu Stinky (kóta 1066, 1073); N. Sedlica — na Kremenci, skalnatý vrchol Kamenné Lúky, Hrúbky, hřeben mezi Borsukem a kótou 906; Rabia Skala (M á j o v s k ý, 12); kóta 1199 a vrchol Ďurkovce, hřeben Velkého Bukovce (od kóty 1016 ke kótě 992), louky u kóty 1112 nad Runinou. D o s t á l (5) uvedený druh z Níz. Polonin nezná, jmenuje na východě jen Vihorlat.

Sempervivum hirtum J u s l. ssp. *glabrescens* (S a b r.) S o ó: Zboj — kamenitý hřeben Stinky mezi kótami 1073 a 1078, Tato rostlina je nová pro území Nízkých Polonin. D o s t á l (5) udává z východního Slovenska jen jednu nejistou lokalitu (Brezoviec n. T. v Branisku), kterou pak O s v a č i l o v á (Biológia 1954, 9 : 369) ověřila. Z vápenců pod Vihorlatem zná tento druh u Č h y z e r (8) a N o v á k (15), nověji se o něm zmiňuje M i e h a l k o (14). Na východním Slovensku se zmíněný neteřsek vyskytuje i v jiných oblastech, např. H o l u b (Preslia 1953, 25 : 361) ho zná ze Slovenského Krasu, J u r k o (Vegetácia str. Pohornádia, 1951) z Pohornádi, aj.

Senecio erraticus B e r t o l. ssp. *barbaraeifolius* (W i m m. G r a b.) B e r g e r: mokřiny při vchodu do údolí Holinky u Stakčina; mokrá loučka u sninského nádraží a louky SV od Sniny; mezi Modrou a Dlhým; mokré louky za Lubiší směrem k Hankovcům.

Silene gallica L.: náplavy Uličky pod Uličem; u silnice a na starých milířístích mezi Runinou a Topolou; meze v údolí mezi Darou a Prislomem; polní okraje nad Stakčínem, Roztokou; náplavy u mostu přes Čirochu ve Stakčíně; Magurica (B e h r e n d s e n, 1); pole JV od Močarky u Pčolíného.

Sorbus torminalis (L.) C r.: křovinaté stráně na JV a V úpatí Magurice u Stakčina; úpatí lesnatých strání mezi Belou a Sninou (S od řeky); pod kótou 304 u Dlhého. Na mapce rozšíření na Slovensku zakresluje F u t á k (Xerothermná vegetace skup. Kňazného Stola, Trnava 1947) v oblasti východokarpatské květeny jednu lokalitu jižně pod Vihorlatem.

Streptopus amplexifolius (L.) D C.: u zarostlé lesní cesty na pohraničním hřebenu Z pod vrcholem kóty 1199 u Kremence poblíž N. Sedlice. První, zatím jediná lokalita v našich Východních Karpatech.

Symphylum cordatum W. K.: Zboj — na svazích a na hřebenu Stinky mezi kótami 1066 a 1073; N. Sedlica — bučiny na J svazích Příkrého a na vrcholu kóty 958, na Kyčeře (kóta 855) a odtud k pohraničnímu hřebenu na Čertez, hřeben na Hrúbkách, lesy u kóty 906, hřeben V od Czolo; Rabia Skala (M á j o v s k ý, 12); bučiny na svazích sev. nad Runinou a háje na vrcholu Ďurkovce, hřeben Velkého Bukovce (kóty 1016, 992 aj.), lesnatý hřeben u kóty 1112, údolí J a JV pod kótou 628 pod Runinou; údolí mezi Runinou a Topolou; lesy v údolí jižně pod Rus. Potokem; JZ svahy kóty 521 mezi Kolbasovem a Uličem (M á j o v s k ý, 12); okraje bučin po celé délce údolí mezi Stakčínem a Starinou; okraje hářin mezi Stakčínem a Kalnou Roztokou poblíž kóty 310; nad potokem ve spod. části údolí Holinky. V území roste tento druh nejnižše ve výšce 270 m n. m. a provází bučiny až na nejvyšší hřebeny (1200 m n. m.).

Telokia speciosa (S e h r e b.) B a u m g.: u potoka a zvláště podél lesních okrajů v údolí Uličky pod Vel. Ostrou u Ulice; křoviny na břehu Uličky pod rozcestím pod Topolou (kóta 343) směrem ke Kolbasovu; v pobřežních křovinách a na lesních loučkách v údolí Holinky u Stakčina, zvláště ve střední části údolí hojně; na SV okraji Stakčina v úvozu cesty ojedinělé exempláře. Jde vesměs o původní lokality.

Teucrium chamaedrys L.: stránky od Udavského k Vyšnému Hrušovu; stránky od Kochanovců po žel. st. Udavské; stránka pod kótou 304 sev. Dlhého n. C.; stepní svahy pod kótou 282 u Humenného.

Thymelaea passerina (L.) C o s s. G r e m l i: výslunná stránka na úpatí strání SZ od obce Belá n. C.; stepní stránka mezi Udavským a Vyš. Hrušovem; skalky S nad Kochanovci.

Trientalis europaea L.: louka na pohraničním hřebenu na kótě 906 nad N. Sedlicí; horská louka na vrcholu Ďurkovce nad Runinou; Stínka (B u č e k, 3). Na všech lokalitách jen ojediněle. Vzácně roste také na nejvyšších hřebenech polských Polonin. Květena (5) podává rozšíření ve slovenských Karpatech na východ jen po Branisko, z Východních Karpat ho neuvádí.

Trifolium fragiferum L.: mokřiny u Uličky pod Uličem; mokřiny na strání J nad mostem ve Stakčíně (na svahu Rovenky); mokré louky SV od Sniny; porostlé písčiny na pravém břehu Čirochy u Belé a na břehu řeky u Dlhého; u tůněk na břehu Udavy pod Adidovci i sev. od obce; mokré louky mezi Lubiší a Hankovci.

Trifolium montanum L.: Rožek nad Uličem; N. Sedlica — hřeben Příkrého (poblíž kóty 958),

na Rabia Skale (1150 m n. m.); louky J a JV od Runiny; louky SZ od Uliče; údolí pod Ruským Potokem; louky nad R. Potokem (M á j o v s k ý, 12); u kóty 839 u Prisloupu a svahy pod kótou 647 (Mazaková) a údolí mezi Prisloupem a Darou; na vrcholu Nastase louky na Makovišti; Stakčín — v údolí Holinky, stráň na Vršku, louky mezi obcí a Kalnou Roztokou; jižní svahy Širkany u Sniny a V pod Viničnou horou; stráně J od Pčoliného; stráňky pod lesem mezi Belou a Sninou; pod kótou 282 u Humenného.

Trifolium ochroleucum H u d s.: na okraji bučin S nad Runinou; louky nad Ruským Potokem a odlesněný kopec nad Starinou (M á j o v s k ý, 12); Stakčín — na Makovišti, louky v údolí Holinky, stráň na Vršku, nad stakčínským nádražím, na JV úpatí Magurice; na J svahu Močarky poblíž Pčoliného; svahy Širkany u Sniny; na Viničné hoře (též N o v á k, 15); stráňky pod Vyš. Hrušovem.

Trifolium rubens L.: SZ svahy odlesněného kopce nad Starinou (M á j o v s k ý, 12); na J svahu Močarky u Pčoliného; pod lesnatými stráněmi S od trati mezi Belou a Sninou; stepní stráňky pod žid. hřbitovem pod kótou 282 u Humenného.

Trifolium spadiceum L.: bažinatá lesní louka při úpatí lesnatých svahů sev. nad Runinou (poblíž cesty na Đurkovec).

Triglochin palustre: prameniště na JZ svahu Poháru a mokřiny ve stráních nad Darou; bažinaté louky SV od sninského nádraží.

Verbascum blattaria L.: u silnice mezi Darou a Starinou; příkopy a meze na V a JV okraji Stakčína; u silnice pod Maguricí a příkop J pod Viničnou horou u Sniny; louky mezi Sninou a Belou n. C. a odtud k Dlhému; polní příkopy u Lackoveů; trávničky J pod Adidovei; při silnici od Lubiše k Hankoveům.

Veronica austriaca L. ssp. *jacquinii* (B a u m g.) M a l y var. *bihariensis* (K e r n e r) [syn.: *V. jacquinii* B a u m g. transitus *bihariensis* (K e r n.) K e l l e r]: v kamenech na vrcholu hřebene Stinky nad Zbojem mezi kótami 1073 a 1078. Zajímavý výskyt teplomilné stepní (leso-stepní) rostliny ve výšce nad 1000 m n. m. Tento typ je novou rostlinou pro území Nízkých Polonin. U nás roste výhradně na východním Slovensku a byla známa jen z jižního úpatí Vihorlatu (5). N o v á k (Ochrana českoslov. přírody a krajiny II., Praha 1954) ji kromě toho uvádí ještě z pahorkatiny v Potiši. Na kopech nad Slov. N. Městem roste už po straně maďarské. Na naší lokalitě v Niz. Poloninách roste rozrazil Jacquinův pouze v uvedené varietě, populace je tu ustálená a jednotná. Listy našich rostlin dobře odpovídají obrázkům tohoto typu v díle J á v o r k a - C s a p o d y (Iconografia fl. hung., 1934) i v práci K e l l e r o v é (Bot. Közlemények 1940, 37: 121). Uvedená varieta se vyskytuje na všech slovenských lokalitách. Kromě toho však roste u Vinné i pravá *V.* jacquinii*, W a t z e l (Abhandl. d. zool.-bot. Ges. in Wien 1910, 5: 1) i K e l l e r (l. c.) viděli její doklad sbíraný S i m o n k a i e m v D e g e n o v é herbáři. M i c h a l k o (14) zná typ také z Krivoštanky.

Viola biflora L.: prameniště na jižních svazích Hrubek nedaleko pod vrcholem hřebene (cca 1000 m n. m.). První, zatím jediná lokalita v území. Z jedné lokality je známa také na Vihorlatě (N o v á k, 15). Rozšíření v D o s t á l o v é Klíči (Praha 1954) je uvedeno na východ jenom po Tatry, výskyt na východním Slovensku není zaznamenán.

Literatura:

1. Behrendsen O. (1876): Beiträge zur Flora des nordöstlichen Zempliner Comitatus (Gebiet der Cziroka). — Bot. Zeitung 34: 657—663, 673—687.
2. Buček J. (1931): Několik poznámek ke květeně země Podkarpato-ruské a Slovenské. — Sborník Kl. přírod. v Brně za r. 1930, 13: 14—16.
3. Buček J. (1932): Příspěvek ke květeně země Podkarpatoruské a Slovenské. — Sborník Kl. přírod. v Brně za r. 1931, 14: 79—102.
4. Domin K. (1940): Prodromus lokální květeny kraje od Medzilaboreů k Palockým hřebenům ve východním Slovensku. — Carpatica 2b: 13—15.
5. Dostál J. et al. (1948—1950): Květena ČSR. Praha.
6. Dostál J. (1951—1952): Výsledky floristického výzkumu ČSR za léta 1940—1950 a doplňky ke Květeně ČSR. — Čs. bot. listy 4: 21—26, 52—53, 65—67, 91—92, 134—137.
7. Holub J. (1957): Příspěvek ke květeně Slovenského Krasu III. — Preslia 29: 206—219.
8. Chyzer K. (1905): Adatok északi Magyarországi küllönösen Zemplénmegye és Bátfai sz. kir. város flórájához. — Magy. bot. Lapok 4: 304—331.
9. Jasiewicz A. et Zarzycki K. (1956): *Carex rupestris* Bell. ex All. i *Aconitum tauricum* Wulf. ssp. *nanum* (B a u m g.) G á y., dwie nowe dla Flory Polskiej rośliny z Bieszczadów Zachodnich. — Fragmenta flor. et geobot. 2 (pars 2): 24—27.
10. Knapp J. A. (1869): Przyczynek do flory obwodów jasielskiego i sanockiego. — Sprawozdanie Kom. fizj. 3: (74)—(109).

11. K o t u l a B. (1883): Spis rošlin naczyniowych z okolic górnego Strwiaża i Sanu. — Sprawozdanie Kom. fizj. 17 : (105)—(199).
12. M á j o v s k ý J. (1956): Niektoré východokarpatské elementy flóry Východného Slovenska. Acta Fak. r. nat. Univ. Comeniana. — I (fasc. 7—9) : 345—356.
13. M i c h a l k o J. (1955): Príspevok k poznaniu teplomilnej flóry Ondavskej vrchoviny. — Biológia 10 : 351—356.
14. M i c h a l k o J. (1957): Geobotanické pomery pohoria Vihorlat. Bratislava.
15. N o v á k F. A. (1925): Vegetace trachytového Vihorlatu. — Spisy vyd. přírod. Fak. Karlovy Univ. č. 31. Praha.
16. S o ó R. et J á v o r k a S. (1951): A magyar növényvilág közikönyve I., II. — Budapest.
17. S z a f e r W., K u l e z y ŋ s k i S. et P a w ł o w s k i B. (1953): Rośliny polskie. Warszawa.
18. T a c i k T., Z a j a c o w n a M. et Z a r z y c k i K. (1957): Z zagadnień geobotanicznych Beskidu Niskiego. — Acta Soc. Bot. Pol. 26 : 17.
19. W o ł o s z c z a k E. (1894): O roślinności Karpat między górnym biegiem Sanu i Oslawa. — Sprawozdanie Kom. fizj. 29 : 39—69.

Adresa autora: J. S o j á k, Praha 12, Stalinova 158.